

Geboorte van Johannes de Doper

Johannes de Doper en Jezus scheelden 6 maanden: toen Maria is gevraagd moeder te zijn van de Messias, vernam zij dat haar nichtje Elisabeth zes maanden zwanger was.

Lukas vertelt het. Johannes was de voorloper van Jezus van Nazareth over Wie gesproken wordt in Jesaja. Hij was de laatste profeet van het Oude Testament en de eerste van het Nieuwe. Al heel lang wordt daarom zijn geboorte herdacht: hij is de aankondiger van Hem met Wie een nieuwe tijd begint in Gods heilsplan.

Johannes maakte naam en gaf Jezus van Nazareth naam.

Thema: "Hoe maak je naam?"

EERSTE LEZING uit de profetie van Jesaja (Jes.49-1-6)

Luister naar mij, eilanden, spits de oren, verre volken! Toen ik nog in de moederschoot was, heeft de Heer mij geroepen, nog voor mijn geboorte heeft Hij mijn naam genoemd. Hij heeft mijn mond zo scherp als een zwaard gemaakt, en mij in de schaduw van zijn hand geborgen; Hij heeft van mij een gladgeslepen pijl gemaakt, en mij in zijn koker opgeborgen. Hij sprak tot mij: 'U bent mijn dienstknecht, Israël, door u toon Ik mijn heerlijkheid.' Toen zei ik: 'Vergeefs heb ik mij moe gemaakt, mijn kracht heb ik vruchteloos en voor niets verbruikt'; maar de Heer zal mij recht brengen en mijn God zal mij belonen. Ik sta hoog in aanzien bij de Heer, en mijn God is mijn kracht. Maar nu sprak de Heer die mij vormde tot zijn dienstknecht, nog voor mijn geboorte, om Jakob naar Hem te laten terugkeren, want Hij wilde Israël verzameld zien. Hij sprak: 'Het is voor u te gering om mijn dienstknecht te zijn, om Jakobs stammen op te richten en om Israëls overlevenden terug te brengen; Ik stel u aan om een licht voor de volken te zijn: mijn heil moet reiken tot in de uithoeken van de aarde.'

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie volgens Lukas (1,57-66.80)

Voor Elisabeth was de tijd gekomen dat ze moest bevallen, en ze baarde een zoon. Haar burens en haar familie hoorden hoe barmhartig de Heer voor haar was geweest, en ze deelden in haar vreugde. Een week later kwamen ze het kind besnijden, en

ze wilden hem de naam van zijn vader Zacharias geven. 'Nee,' zei zijn moeder, 'hij moet Johannes genoemd worden.' Ze zeiden tegen haar: 'Die naam komt in de familie toch niet voor.' Ze wenkten zijn vader, en vroegen hoe hij hem wilde noemen. Hij vroeg om een schrijftafeltje en schreef daarop: 'Zijn naam is Johannes.' En iedereen was verbaasd. Maar op hetzelfde moment kon hij zijn mond en zijn tong weer bewegen, en hij prees God. De hele buurt werd door ontzag bevangen, en in heel het bergland van Judea werd dit alles druk besproken. Het hield allen die ervan hoorden bezig, en men vroeg zich af: 'Wat zal er wel niet worden van dit kind?' Want onmiskenbaar rustte de hand van de Heer op hem. De jongen groeide op en werd steeds sterker door de Geest; hij verbleef in eenzame streken tot de dag waarop hij zich aan Israël vertoonde.

(beide lezingen van de Willibrordvertaling 2012)

OVERWEGING

Als er iets is, dierbare mensen, dat in het openbare leven altijd min of meer een rol speelt, is het de opgewonden inzet waarmee een groot aantal mensen hun bekendheid willen promoten. Het gaat dan om hun naam als een teken, als een verwijzing naar zichzelf en al dan niet als belangrijk voor een ander. U vindt het in de wetenschap, de advocatuur, in de muziek, de sport en zo meer. Ook in de journalistiek, maar vooral zeer sterk in de showbusiness op de televisie. Zo is de concurrentie bij de televisie moordend om bekendheid via kijkcijfers. Mensen moeten worden gekend bij hun naam en sinds de televisie ook nog met hun gezicht. Je bent pas iemand van belang als veel mensen je kennen, ofwel als je een BN-er bent.

Voor de liefhebbers van geschiedenis is het leuk te weten dat dat in de bovenlaag van de burgerij pas begonnen is in de 18de eeuw, de Verlichting. Voltaire schreef een beroemd geworden zin: "Ecrasez l'infame", wat zoveel betekent als "Vermorzel de eerlozen". Hij haatte de Roomse Kerk en dacht met zijn agressieve motto allereerst aan monniken en monialen, – dat wil zeggen: mensen die de Bergrede tot de leidraad van hun leven probeerden te maken, mensen die dus kozen voor stilte en eenzaamheid, eenvoud en nederigheid, doorgaans ver weg van wat wereld heet, anoniem levend in kleine gemeenschappen.

De vraag is nu, wat eigenlijk de naam van een mens te betekenen heeft. Want er is nogal wat verschil tussen een naam die de kijkcijfers op de televisie opjaagt en die van een monnik omwille van bv. boeken over spiritualiteit of imponerend werk voor de medemens. Je kan voor die laatste

denken aan bv. Anselm Grün, Thomas Merton, moeder Teresa, Minke de Vries, en bv. de mensen over wie onder andere Leo Feijen schrijft. Maar precies die mensen doen wat ze doen niet om hun naamsbekendheid, – integendeel zelfs. Vooral mag je denken aan mensen van vroeger, van lang geleden, – mensen van wie de naam vanwege hun leven, werk of boodschap al eeuwen lang en alle verschillende cultuurperioden hebben overleefd. Zij kregen een naam die bleef bestaan, ofschoon ze die nooit hebben gezocht. Ze waren niet van de wereld waarin wij leven en die je laat weten dat je alleen als BN-er meetelt.

Kijkt u, dierbare mensen, naar die eerste lezing waarin Johannes de Doper al een naam had vóór hij geboren werd, – een fragment uit Jesaja's boek van de vertroosting. Hij stond toen al hoog in aanzien, misschien wat vreemd als je bedenkt dat die tekst, die overtuiging zo'n 500 jaar eerder leefde. Dat ging toen natuurlijk niet over een concreet mens, maar over iemand op wie men hoopte: er zou ooit iemand komen als een profeet voor de boodschap die eeuwig zou duren, – vaag, net zo vaag als uw en mijn geloof, maar toch. Ja, en hoe zou die heten, hoe zou zijn naam zijn. Ook dat hing in de lucht, maar naar wat het evangelie vertelt, werd het "Johannes", een naam die betekent: "God is genadig".

Daarmee kom ik bij de concrete Johannes de Doper. Wie was hij? We zullen het moeten doen met de tekst die we hebben. Men deed in die tijd niet aan geschiedenis zoals wij; men vertelde alleen wat wezenlijk was voor de presentatie van zijn persoon; dat wil zeggen: over zijn jonge jaren niets; alleen over zijn functie. Hij leefde in de woestijn. Dat doe je niet als je populariteit zoekt. Hij zocht anonimiteit, eenvoud, soberheid. Het ging niet om hem zelf maar om de Messias aan te wijzen. Johannes preekte bekering en dompelde mensen in de Jordaan koppie-onder opdat zij als hernieuwde mensen weer boven water zouden komen, bekeerd van de wereldse kronkelwegen. Onze wereld bestond ook toen al en was te vinden bij de Farizeeën die stonden te bidden op straat-hoeken om te worden gezien. "Het gaat niet om mij," zei Johannes de Doper, "maar om Wie na mij komt." Het gaat vandaag over de mysterieuze man uit de voorgeschiedenis van Hem op wie we ons voorbereiden in de Advent.

Dierbare mensen, wat doe je hier-en-nu met al dat gedachtegoed van vandaag voor je persoonlijk geloof, voor je stijl van leven, voor je ambities, je relaties tot anderen en ten slotte voor je relatie met je Schepper en Heer? De vraag is dus: wat hield je gaandeweg bezig in je levensontwerp, – vroeger, toen je nog jong was en vervuld van plannen, maar ook nu, wat houdt je bezig nu je al ouder bent, – ja, misschien zelfs meer nog na een lang leven vol ondervinding van al wat je deed en

meemaakte. Wat was het waard waarmee je voor jezelf of voor anderen naam hebt gemaakt?

De vraag van het thema van vandaag is: "Hoe maak je naam, op welke manier?" Wil je überhaupt naam maken en zo ja, waarmee en voor wie? Of krijg je die naam gewoon door wat je doet of laat, zonder dat je uit bent op eerbied of applaus?

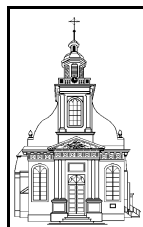
Het begint al bij jonge mensen in hun tienerjaren als ze nadenken over de vraag hoe ze hun leven zullen invullen. Er zijn er die een geslaagd vakman willen worden met grote kans op waardering, een geslaagd zakenman, een goed tekenaar, een centrum van geestigheid en communicatief sterk. Allemaal heel gewoon en trouwens ook goed. Maar er zijn ook al jonge mensen die bij het maken van naam nooit stil staan, maar gewoon iets willen worden waarmee ze in alle eenvoud anderen nabij willen zijn, om dienstbaarheid aan de samenleving en een betere wereld.

Johannes de Doper preekte bekering; dat wil zeggen: afwending van al wat de wereld aanbidt. Hij had een heel specifieke roeping. De meeste mensen hebben die niet, maar wij, u en ik, zijn allemaal geroepen om de boodschap van het evangelie te brengen aan anderen, – nee, niet door op de barricaden of een kansel te staan, maar door liefde en aandacht voor de medemens. Ook dat is een oproep tot bekering, zonder over God te praten, maar gewoon te doen.

Ten slotte, dierbare mensen, Johannes de Doper deed dat. Hij leefde de Bergrede voor en wees Jezus van Nazareth aan als de *coming man* die die Bergrede zou formuleren als de beginselverklaring van wat de Vader met Jezus Christus ons bracht.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 24 juni 2018
© Frans E.M. Verhaar pr.